

L'université, the university of la universidad

Pim Breebaart, maart 2007, gepubliceerd in Atrium

Sommige journalisten en sommige Tweede Kamerleden betogen dat Nederlandse hogescholen zich graag tooien met de Engelse term *university*. De Nederlandse hogescholen zouden geen *university* mogen heten, maar moeten zich tooien met *university of professional education* of *university of applied science*. De Nederlandse universiteiten zouden buiten Nederland *university* moeten heten en de hogescholen moeten daar een toevoegsel bij doen. Is dat terecht? En is dat conform de interpretatie die de rest van de wereld (99,75% van de wereldbevolking) er aan geeft? In Nederland heten wij een hogeschool. Iedereen die dat begrip hoort weet ogenblikkelijk wat ermee wordt bedoeld. Er is nauwelijks sprake van begripsverwarring, althans bij ongeveer 0,25% van de wereldbevolking. Want dat is de omvang van de Nederlandse bevolking. In de rest van de wereld wordt door de bank genomen het begrip *university* gebruikt om het hoger onderwijs te duiden. In Singapore uitleggen wat een hogeschool is is geen sinecure. Er is ook geen goede vertaling van het woord, of je moet terugschakelen op niet meer in zwang zijnde polytechnic. Onhandig. Laten we eens naar Frankrijk kijken.

Napoleon Bonaparte had een plan. Hij wist dat de grandeur van Frankrijk ingezet moest worden om de hele wereld te moderniseren. Daarvoor is oorlog nodig, heel veel oorlog. En dan moet je grote logistieke processen uitvoeren. En daarvoor zijn ingenieurs nodig, hoe groter de plannen des te meer ingenieurs. Voor wegen, bruggen, waterwerken, geweren en kanonnen, transport en communicatie. Waar haal je die vandaan? De Franse universiteiten hielden zich bezig met grote menselijke vragen. De Sorbonne keek neer op die gewone technische vragen van Napoleon. Dus dacht Napoleon, als jullie zo arrogant zijn en ze niet opleiden dan doe ik het zelf en hij richtte overal in Frankrijk *Grandes Ecoles* op waar de ingenieur zou worden opgeleid. Alleen voor de allerslimste kinderen, duur en exclusief. Heel goed onderwijs. De *Grandes Ecoles* hebben nu 75.000 studenten. Het studierendement van de *Grandes Ecoles* ligt op 97%. De voorselectie gaat met een toelatingsexamen, een concours. Van de 10 aanmeldingen wordt er slechts 1 toegelaten. Na de diplomering heeft iedereen direct werk en je kunt eigenlijk alleen de top van het bedrijfsleven of de staat bereiken met dit diploma. Er zijn Grote Scholen voor techniek, economie en bestuur en recht. De beroemde ENA in Parijs is een voorbeeld van deze laatste. De scholen zijn zelf bijna altijd klein. Dus de Franse revolutie heeft ons wel *liberté*, *égalité* en *fraternité* gebracht, maar ook direct daarna het meest prestigieuze en selectieve onderwijs. En vanaf dat moment zijn *les universités* de tweede garniture. Heel vaak in Bijlmerflats gehuisvest, in Villeurbanne of Nanterre, overvolle collegezalen, matige doncenten en slechte voorzieningen. Met 2,5 miljoen studenten staat het Franse begrip universiteit altijd in de schaduw van Grote School.

In de Spaans sprekende landen gebruikt men het begrip *universidad*. Daar zie je dat dit begrip voor topinstituten als IESE in Barcelona maar aan de andere kant ook voor instituten vergelijkbaar met ons MBO-4 wordt gebruikt. En datzelfde gebeurt in de Angel Saksische wereld. Het begrip *university* duidt op hoger onderwijs zonder onderscheid, het omvat al het hoger onderwijs en soms aan de onderkant ook niveau's onder ons HBO. In hele grote landen zoals Indonesië, India en China wordt al het hoger onderwijs aangeduid met *university*.

Een belangrijk nadeel van het begrip *university* is dat het heel veel studies en instituten omvat, het is als gevolg van de massificatie weinig onderscheidend

geworden. Dat is de reden voor Barroso om een werkgroep een voorstel te laten doen voor een classificatie in Europa. Of die er komt weet ik niet, maar ik vind zelf de indeling die ik in Canada zag aantrekkelijk. Een undergraduate university, een teaching university en een research university.

Terug naar Nederland. Wij zijn de Haagse Hogeschool. Onze hogeschool in het Nederlandse taalgebruik een universiteit noemen zou zeer verwarrend zijn voor 0,25% van de wereldbevolking. Ik heb al vaker in toespraken uitgelegd dat hogescholen geen Nederlandse universiteit moeten willen worden want dat verkleint de broodnodige variëteit en het spreekt de hogescholen niet aan op hun sterke kanten. Maar als we de grens over gaan of als de wereldburger bij ons komt studeren dan zijn we *The Hague University*. Soms plakken we er *of professional education* aan vast en vaak ook niet omdat in sommige situaties dat er helemaal niet toe doet. Wat wij heel graag willen zijn is een university die vergelijkbaar is met Brooks University of Oxford, The National University of Singapore, The Mount Allison University in New Brunswick of L'université de Paris, nr 12 en The Greenwich University in London. Voor mij is er maar één, The Hague University, the place to be.